

УДК 351.74(100)

Сергій Миколайович ТЕРНИЦЬКИЙ,

кандидат юридичних наук,

завідувач відділення моніторингу відділу кадрового забезпечення

Харківського національного університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7569-9691>

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ПРАВООХОРОННИЙ ОРГАН У СФЕРІ ЗАХИСТУ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ

Фінансові інтереси держави пов'язані з формуванням, розподілом та використанням публічних фінансових ресурсів і характеризуються науковцями, як складова системного та стабільного забезпечення мотивів діяльності суб'єктів цих відносин [1 с. 98]. Порушення фінансових інтересів держави породжує небезпеку у суспільному виробництві, створює криміногенну ситуацію в економічній сфері і є загрозою національним інтересам. Отже, дотримання фінансових інтересів держави є умовою забезпечення законності та правопорядку в країні. З метою боротьби з правопорушеннями, що посягають на функціонування економіки країни було створено Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ), повноваження якого встановлюються законом «Про бюро економічної безпеки України» (далі – закон про БЕБ). Відповідно до вказаного закону БЕБ виконує правоохоронну, аналітичну, економічну, інформаційну та інші функції [2].

Для виконання покладених функцій нова служба потребує встановлення відповідних повноважень по попередженню, розкриттю та усуненню злочинів в економіці. Зміст правоохоронної функції вчені визначають, як «діяльність, що пов'язана, з одного боку, з реалізацією всього комплексу соціальних завдань на основі органічного поєднання заходів охоронного, превентивного і захисного порядку, а з іншого – з об'єктивною необхідністю забезпечення прав та свобод людини і громадянина як пріоритетного завдання» [3, с.160-161]. Реалізація вказаної функції забезпечується системою юридичних гарантій, а саме шляхом реалізації заходів щодо вдосконалення законодавства, заходів виявлення порушень правопорядку, заходів захисту, заходів відповідальності, заходів нагляду і контролю, заходів профілактики, а також включає процесуальні гарантії. Використовуючи методологічний засіб екстраполяції, можливо визначити, що зміст правоохоронної функції БЕБ пов'язано з реалізації повноважень по охороні та захисту економічних інтересів, а також попередженню та розкриттю економічних правопорушень і злочинів. Система гарантій є основним компонентом змісту правоохоронної функції в діяльності щодо захисту економічних, зокрема і фінансових інтересів держави.

Історія створення БЕБ свідчить, що умовою формування нової служби була потреба у активізації боротьби з корупцією, для розслідування

справ про економічні злочини, і планувалося назвати новий орган – Служба фінансових розслідувань. У Державному бюджеті на 2020 рік Бюро фінансових розслідувань профінансоване на 649 млн грн. Одночасно Кабінет Міністрів України взяв на себе зобов'язання щодо ліквідації податкової міліції та створення нового політично незалежного агентства для розслідування серйозних економічних та фінансових злочинів в обмін на макрофінансову допомогу від ЄС[4]. Державну реєстрацію органу як юридичної особи проведено 23.08.2021 р.

Дотримання фінансових інтересів держави, як складової економічних інтересів держави – є одною з головних завдань БЕБ. З методологічних позицій дотримання фінансових інтересів держави передбачає наступне: чинне фінансове законодавство, що регулює економічні відносини, зокрема фінансові; задоволення фінансових інтересів на мікро та макро-рівнях економіки що забезпечує сталий розвиток матеріального виробництва; попередження та усунення загроз та суперечностей сталому економічному розвитку; забезпечення економічної безпеки країни. Для реалізації завдань по захисту фінансових інтересів держави доцільно визначити алгоритм дій БЕБ, який спирається на повноваження визначені законом. Відповідно до ст.8 Закону про БЕБ до повноважень щодо реалізації правоохоронної функції з метою захисту фінансових інтересів можливо віднести наступні, які безпосередньо по'язані з їх забезпеченням, а саме:

- здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування у межах передбаченої законом підслідності;
- ініціює у компетентних органах іноземних держав розгляд справ про захист прав та інтересів держави з питань, що стосуються виконання обов'язків Бюро економічної безпеки України, виступає як представник держави під час розгляду таких справ. За потреби Бюро економічної безпеки України має право залучати до такого розгляду експертів за відповідними напрямками;
- у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення, приймає рішення про застосування адміністративних стягнень;
- здійснює інші повноваження, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України, цим Законом та іншими законами України [2].

Огляд цих повноважень свідчить про превалювання аналітичної економічної, інформаційної міжнародної та інших функцій над правоохоронною в діяльності БЕБ.

Висновки. Створення Бюро економічної безпеки України допомогло формуванню в Україні правового середовища націленого на забезпечення захисту економічних інтересів держави. Створення БЕБ сприяє визначенню та забезпеченню гарантій національної безпеки в економічних відносинах. Проте огляд повноважень нового органу економічної безпеки свідчить про необхідність поширення концептуальних засад щодо виконання правоохоронної функції, зокрема з забезпечення фінансових інтересів держави. З врахуванням курсу України на розбудову соціально

орієнтованої ринкової економіки в умовах глобалізації, поширення кризових явищ, спричинених політичними, екологічними, соціальними конфліктами, умови формування стабільних фінансових потоків мають створюватися переважно за рахунок суттєвого вдосконалення і поширення використання економічних важелів, що застосовуються органами державної виконавчої влади при виконанні правозахисної і контрольно-примусової функцій держави, що вимагають відповідних повноважень новоствореного органу влади - Бюро економічної безпеки України.

Список бібліографічних посилань

1. Гетманець О. Правова природа фінансових інтересів держави в бюджетному процесі в Україні. Вісник ХНУВС. 2015. № 3(70). С. 92-99.
2. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 23, ст. 197. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення: 02.02.2022).
3. Ботвінов Р. Особливості реалізації правоохоронної функції держави в сучасному українському суспільстві // *ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ*. 2016. ВИП. 4 (49). Ч. 1. С. 156-162
4. Меморандум з ЄС: нардеп опублікував вимоги для отримання Україною 1.2. млрд. євро. Сайт UNN 21.08.2020. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1887137-memorandumu-z-yes-nardep-opublikuvav-vimogi-dlya-otrimannya-ukrayinoyu-1-2-mlrd-yevrohttps://www.unn.com.ua/uk/news/1887137-memorandumu-z-yes-nardep-opublikuvav-vimogi-dlya-otrimannya-ukrayinoyu-1-2-mlrd-yevro>

УДК 34

Марія Олегівна ЧЕХУТА,

курсантка навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Володимир Веніамінович ЄФІМОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри фінансових та стратегічних розслідувань

навчально-наукового інституту права та підготовки

фахівців для підрозділів Національної поліції

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

СУТНІСТЬ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

З кожним роком ми спостерігаємо зростання злочинності у боротьбі з якою особливу роль відіграють правоохоронні органи. Одною із важливих систем являється «Оперативно-розшукова діяльність» за допомогою